

TISZTELTÜK A MUNKÁT

Beszélgetés Bocskár Sándorral, az Év Kecskeméti Mesterével

*„Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők.”
(Zsolt 127,1)*

Kecskemét M. J. V. Közgyűlése augusztus 22-i rendkívüli ülésén ünnepélyes keretek között nyújtották át a Városháza Dísztermében az Év Kecskeméti Mestere Díjat Bocskár Sándor bádogosmester számára, aki több mint félévszázadot töltött el ebben a szakmában. A hunyadivárosi mesternek nem ez az első elismerése. A DUTÉP dolgozójaként majdnem minden évben megkapta az Építőipar Kiváló Dolgozója-érmet. Egy Emléklap arról tanúskodik, hogy 1988 decemberében Kecskemét Város Tanácsa elismerését és köszönetét fejezte ki a 607. sz. Gáspár András Szakközépiskola tornacsarnokánál végzett eredményes tevékenységéért. 2003-ban Emlékérmeket adtak a számára a Kecskeméti Református Templom toronysüvegének felújításáért. Ekkor történt a toronygomb le- és visszahelyezése is. 2005-ben az Evangélikus Egyház fejezte ki hasonló módon a köszönetét a templomtorony felújításáért.

- **Mióta lakik a városrészben?** - kérdezem Bocskár Sándort.

- Szentkirályi születésű vagyok. 1958-ban költöztünk be Kecskemétre. 1969 óta lakom a jelenlegi házunkban a Hunyadivárosban. Feleséggel, Marikával 1971-ben házasodtunk össze. Egy fiunk és egy lányunk van, öt unokánk és egy dédunokánk. A fiamék is itt laknak a Hunyadivárosban. Gábor gépészmérnök lett, egyelőre úgy néz ki, nem viszi tovább senki a bádogosmesterséget.

- **Hogyan indult a pályája?**

- 1962-ben mentem el bádogos iparitanulónak. Ennek a szakmának a családban nem volt előzménye, de én nagyon megszerettem. A 14-ből hatan szabadultunk fel 1965-ben a Bács-Kiskun Megyei Általános Építőipari Vállalatnál, ami a DUTÉP jogelődje volt. 26 évet töltöttem el itt. Emlékszem, öt forint tíz fillér volt az első órabérem. Ez is csak azért, mert a csoportvezetőm azt mondta, hogy te tíz fillérral többet tudsz, mint a többiek. Ez igen nagy megtiszteltetésnek számított, mert akkor még az egy- és kétfilléres is forgalomban volt. Megindultam hát a ranglétrán, és még igen fiatalon magam is csoportvezető lettem. Ez még a 3,60-as kenyér idejében volt, amikor tíz forintért szereltük a csatornának méterét, ami most 2500 Ft. A DUTÉP kötelékében rögtön a Hunyadivároshoz kötött az első nagyobb munkám. A Gáspár András Szakközépiskola bővítésében vettem részt 1966-ban. Később még egyszer visszatértünk ide a tornacsarnok építéskor 1988-ban. Ott voltam a Kádgyár felhúzásánál is 1967-ben. Mikor elmegyünk a Solti Kossuth Adótorony mellett, már tudja a feleségem, hogy azért nézek fel, mert ezt is mi csináltuk 1976-77-ben. Én 305 méter magasban kábelköteget burkoltam le. Lógva, drótkötélen kellett a munkát végezni, de nekem – Hál’ Istennek! – nincs tériszonyom. Ott voltam a Vásárhelyi Pál Általános Iskola építésénél is a 70-es évek végén. Én végeztem a Planetárium kupolájának rézborítását 1981-ben, ahogyan a Széchenyivárosi lakótelep és a Leninváros építése is a legaktívabb fiatal éveimre esett. A Zászló utcán is DUTÉP-es lakások vannak. Akármerre járok, akárhova nézek: csupa emlék: „Mikor ezt csináltuk, ekkor született a lányom”, a másiknál meg visszaidéződik, milyen hidegben is dolgoztunk... 1982-ben építettük a Mátyás Király Általános Iskolát, majd mellette a cseréptetős házakat. A DUTÉP-től akkor jöttem csak el, amikor megszűnőben volt. Már amikor megcsináltam a solti adó lemezbortítását, éreztem, hogy bennem van a szakma minden

csínyja-bínja, pedig a rézzel nem könnyű dolgozni. Igaz, a solti adón végzett munkámért miniszteri kitüntetést is kaptam. Akkor már saját készítésű élhajlítógépem volt, hatvankilós. Felvittem a tetőre, és mindent meg tudtam vele csinálni. Jó kezűgyességgel azt is kitapasztaltam, hogyan lehet rávinni az elrozsdásodott eredeti dombormintázatot az új bádoglemezre. Ménteleken volt egy esztergályos ismerősöm, aki kiöntötte a negatívot, és arra rápréseltem az anyagot. Volt, amit enélkül is ki tudtam saját kezűleg domborítani: a sarokelemek nagy része így készült. Foglalkoztatott a gondolat, milyen szép lenne templomok felújításában részt venni. Ez is benne volt, hogy 1989 tavaszától a Kecskeméti Református Egyház Karbantartási és Javítási Csoportjánál kezdtem el dolgozni.

- Valóra váltak az elképzelései, mert számtalan templom őrzi a rákövetkező bő két évtizedtől a keze nyomát. Melyek is ezek?

- A Tassi Református Templom Timpanonját újíttuk fel 1990-ben, az ablak- és ajtózáradék felett alkalmazott díszítéseknel volt sok feladatom. Egy év múlva a Majosházi Parókia és Gyülekezeti terem építése következett. Még ebben az évben elvállaltam a Ceglédi Református Templom és a Dunaszentgyörgyi Református Templom toronylemez-fedésének felújítását és ott voltam a Tiszaújvárosi Református Templom tornyának újításánál, parókiaépítésénél. 1996-hoz a Soltvadkerti Református Templom tornyának megújítása kötődik. Két év múlva a dunántúli Csősz Református Templom következett. 2000-ben végeztük a Szentkirályi Református Templomon a torony és hajórész rézlemezfedésének felújítását, parókiaát és imaházat építettünk. A templomsüveg borítását 30 méter magasban végeztem. A templom teljes újrafedéséhez 400 tábla, azaz 4400 kg vörösrézlemez használtunk fel. 2002 ismét nagyon munkás év volt. Három református templomon kellett dolgoznunk: az Orgoványin, a Méntelekin és a Pilisin. Majdhogynem a végére maradtak a kecskeméti református templomok: a Katonatelepi 2002-ben, a Kecskeméti Református Templom torony- és parókia-felújítása 2003-ban, a Kecskeméti Evangélikus Templom toronyfelújítása 2006-ban és a Helvéciai Református Templom és Parókia felépítése 2011-ben. A Felsőpakonyi Református Templom építését hagytam még ki, ami 2004-ben volt. Kecskeméten más neves épületeken is dolgoztam. Ilyen volt a Pálma Hotel, a Kecskeméti Református Gimnázium új szárnya (uszoda, tornaterem) 2002-ben, és a három Sion Nyugdíjsház építésénél is sokat munkálkodtam. Közben 1993-ra elkészült Nyárlőrincen az Emmaus Ház új épülete, aminek szinte minden munkájában részt vettem. Olyanokat már nem is számítok, mint a régi SZMT-székház előtetője, vagy az egykori Árpád Mozi mögötti kisépület lemezélése. A szívem csücske azért – ha lehet ilyet mondani – a Kecskeméti Református Templom: itt konfirmáltam 1962-ben, itt esküdtünk Marikával, és itt kereszteltük a gyerekeinket. 1993 óta presbiter vagyok, s még nyugdíjazásom után is én irányítom a templomgondnokságot.

- Mennyire volt szükség a fantáziájára és a kézi alkotómunkájára a felújítások során?

- Lényegében minden régi épület ereszén, csatornázatán, rézborításánál vannak sajátos díszítések, míves szél- és sarokelemek, amelyeket – ha mód van rá – az eredetihez minél hasonlatosabb módon kell újjávarázsolni. Ezeket én saját kezűleg készítettem el úgy, hogy a nyomásmintát is én gyártottam le. A tudásomat még a régi mesterektől szereztem. Első-, másodéves iparitanuló koromban volt két nagyon ügyes oktatónk: Józsa István és Kovács József. A szerkesztést, domborítást és még sok mást tőlük lestem el. A szakmának pont azokat a finomságait, amiket igazából csak évtizedek múltán volt alkalmam felhasználni. Az nagy segítség, ha az elrozsdásodott régi elem legalább „szabásmintának” megmenthető, és esetleg a domborításhoz minta vehető le róla. Ha nincs olyan állapotban, akkor is meg kell tudni mindent oldani. Ehhez igazából kevesen értenek jól. Volt olyan, hogy két-három hónapig

egyedül dolgoztam, máskor is legfeljebb egy segítővel. A Helvéciai templomnak Czégány Sándor volt a tervezője. Mire odáig jutottunk, a mérnök sehogy sem boldogult egy elem kivitelezésével. Megkért, hogy segítsek, és én otthon egy vasárnap megoldottam azt, amin ő előtte két hétig gondolkozott. Ennyit jelentett a gyakorlatban való jártasságom.

- **Mennyiben változott ez a szakma a régi időkhöz képest?**

- Már az alapanyag is más. A horganyzás a cinkréteg felvitele a tartósság érdekében. A lemezt régen cin és ólom alapanyagú horganyba mártották, ami úgy megvédte az anyagot (az ólom az egyik legnehezebb fém), hogy tíz évig még a festéket sem tűrte. A horgany rozsdagátló hatása még a felületek megsérülésekor is sokáig megmaradt. Ma már befűjással csak egy horganyfüst van a lemezen, amit még a festés sem véd meg igazán. Megkarcolódva sokkal hamarabb megrozsdásodik. Az épületbádogos munka módszere is megváltozott. Ma már a legtöbb munkát nem kézzel csinálják, mint mi, hanem profilozó gép teszi hatékonyabbá, de nem is nagyon enged eltérni a megszokott sablonoktól. A dilettáció kiképzése is gumival, műanyaggal történik. Én még úgy tanultam, hogy „szegecseles-forrasztás-oldhatatlan kötés”. Amikor Soltvadkerten csináltam így az óráív dongájának borítását, olyan finom munkát adott, hogy aki odajött hozzám, azt mondta, nem is látja az illeszkedést, hogy hol kezdtem és hol fejeztem be. Ma ehelyett egy műanyag alapú ragasztó van, ami soha nem lesz olyan időtálló. Azt mondják a maiak, hogy a szegecselesben sok volt a hibaforrás. Én pedig azt mondom, nézzék meg a ceglédi templom 37 m átmérőjű kupolájának a bádogozását 64 méter magasan, amit közel három évtizede javítottam, de több mint száz éve csinálták: nincs neki semmi baja. Pedig ott rengeteg díszpárkány van, azon 16 hajtás cikk-cakkban. Majd ha a ragasztó is kibír ennyit, akkor beszélgetünk.

- **Milyennek látja a szakma jövőjét?**

- A „régik nagy mesterek” már nincsenek sehol. Ilyen volt a Horváth Döme utcán a Holánik Imre bácsi és a Szép Miska bácsi a Kertészeti Főiskola mellett. Neki már az apja is bádogos volt. Szabó József műhelye a Csongrádi utcán, Soós Mártoné a Jókai utcán működött. A Kaszap utcán a tanítóképzővel szemben volt a Róth-műhely. Ez a generáció már vagy 30-40 éve meghalt. A jövő nem túl biztató. Akik korábban tanulóim volt, elmentek könnyebb pénzkereset után, sofőrnek vagy külföldi munkára. Engem az élet egy kis alázatra tanított, itt az egyháznál meg főleg. Tiszteletre, kitartásra. Tiszteltük a munkát, és benne a másik ember tudását is.

Kada Erika interjúja

Megjelent a Hunyadivárosi Hírmondó 20. számában 2019. októberében